

سیاستگذاری در چارچوب حکمرانی

ادامه از صفحه ۱

... البته این سخن به این معنی نیست که نارضایتی‌های عمومی متعصر به معضلات اقتصادی است. مدت‌های طولانی است که نظام حکمرانی ناکارآمد در کشور ما مشکلات و نارضایتی‌های عدیده‌ای را در سطوح مختلف، هم از اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی پدید آورده است. ما اینجا به دلیل ضیق مکان و زمان عمدتاً به جنبه اقتصادی موضوع می‌پردازیم. از منتظر علم اقتصاد، سیاست نرخ ارز چندین‌باری برای مهار افزایش قیمت متلا چند قلم کالای مهم حیاتی و اساسی، سیاستی کاملاً نارس و متعصبانه است که در نهایت نتیجه‌ای جز فساد و اتلاف منابع ندارد. اما همین سیاست به جز دوره‌های کوتاه اندکی، سیاست ارزی دولت در کشور ما بوده و طبیعتاً نفع و کاسبان قدر قدرتی را هم برای تداوم بخشیدن به خود بوجود آورده است. چابک‌انگیز است که سیاست تک‌تاریخی کردن ارز که از تابستان اسفند در دستور کار وزارت اقتصاد قرار گرفته بود، بلاخره بعد از کش‌وفسوس‌های فراوان در غم گذشته، در این روزهای ما حادثه به‌صورت نصف و نیمه به اجرا گذاشته شد؛ اما نتوانست به تلاطم در بازار ارز پایان بخشد. چرا؟ پاسخ به این پرسش می‌تواند روشنگر معضلی باشد که جامعه مامدتهاست. گریبانگیر آن بوده است.

سیاست‌گذاری در هر کشوری در چارچوب نظام حکمرانی صورت می‌گیرد و مستقل از آن قابل تصور نیست. چنانچه دکتر پزشکیان در مناظرهای انتخاباتی و نیز پس از آنکه بر مسند ریاست‌جمهوری نشست، مخالفت خود را با سیاست ارز ترجیحی، به استتک پنهان و آموزش، صریحاً اعلام کرد. اما از آنجا که در چارچوب نظام حکمرانی موجود «می‌توانست» رئیس بانک مرکزی را تغییر دهد، و هم‌زمان رئیس‌جمهور را همین اواخر به‌رغم تأکید موقت وزیر اقتصاد بعد از جنگ دوازده‌روزه، نامحقق ماند تا آنکه از یاد حادثه در یک شرایط اجتماعی و سیاسی آکنده از نااطمینانی و بی‌ثباتی به اجرا گذاشته شود.

ولنگه‌ی در نتیجه نظام حکمرانی دستوری بخش مهمی از درآمدهای ارزی حاصل از صادرات نفت به دلایل گوناگون به خزانه دولت واریز نمی‌شود. به سخن دیگر، در نظام حکمرانی ما عملاً گویی دو خزانه با منابع و مصارف جدا از هم وجود دارد و دولت در خصوص خزانه دوم که خارج از اختیار است، طبیعتاً نمی‌تواند سیاست‌گذاری کند. در چنین شرایطی واضح است که هرگونه سیاست‌گذاری هر چند درست و علمی نمی‌تواند کارآمد و موثر واقع شود. مصداق دیگر انتعاج سیاست‌گذاری درست در شرایط حکمرانی دستوری را در بودجه‌ریزی اخیر می‌توان سراغ گرفت. دولت برای مهار تورم بودجه، افزایش می‌بندد اما این افزایش شامل برخی نهادها نمی‌تواند بشود. نهادهایی که بودجه از دولت می‌گیرند و پاسخگو هم نیستند به این ترتیب به طور متطقی می‌توان گفت برای تحقق بخشیدن به سیاست‌گذاری درست، ابتدا باید ساخت حکمرانی دستوری برچیده شود.

برای روشن شدن بحث لازم است حتی‌المقدور به مفهوم حکمرانی دستوری و مناسب آن به اختصار اشاره کرد. حکمرانی دستوری مفهوم مخالف حکمرانی مبتنی بر حکومت قانون به معنی قواعد کلی هم‌شامل است. حکمرانی دستوری در جامعه به‌رغم متعلق همی شکل که دارد به جای ایجاد نظم سازمانی اغلب به بی‌نظمی و عدم تعادل‌های پنهان می‌انجامد. در حکمرانی دستوری کمتر مقام اجرایی عملاً خود را مسئول می‌داند چرا که بالاتر از اختیاراتی که مطابق چارت سازمانی خود دارد، باید مجری دستوراتی سواي قواعد کلی (قانون) هم باشد. علت اینکه کمتر مقامی مسوولیت سیاست‌های خود را به عهده می‌گیرد و بابت اشتباهات احتمالی خود عذرخواهی می‌کند، همین موضوع است. در حکمرانی دستوری رایج‌ترین مستمسک برای توجیه سیاست‌ها، تلقی مبهم و لغزنده‌ای از «مصلحت» است که عمدتاً ناظر بر حفظ تعادل شکننده موجود میان جناح‌های سیاسی و البته متافع متشکل برخی صاحبان قدرت است.

چنین مفهومی از مصلحت جایی برای بگیری «متافع ملی» نمی‌گذارد؛ متاعی که هدف نهایی هرگونه حکمرانی برحق است. متافع ملی، مفهوم عینی و ملموسی فراتر از مصلحت‌های جناحی زودگذر و هر مصلحت دیگری است. متافع ملی را تنها در چارچوب حکمرانی مبتنی بر حاکمیت قانون و نه حکمرانی دستوری می‌توان تأمین کرد. تأمین متافع ملی مستلزم تضمین حقوق و آزادی‌های تک‌تک احاد جامعه است. قیمت‌گذاری دستوری ناطق با حقوق مالکیت افراد است. قرار دادن سازمان عریض و طویل رادیو تلویزیون سراسری در بازار نه‌تنه عمومی ملت تأمین مالی می‌شود، در اختیار انحصاری یک جناح سیاسی خاص بر خلاف متافع ملی است. اسرار بر برخی دیدگاه‌های رادیکال و رسته ران برای برداشتن تحریم‌های گمرکش بین‌المللی و ... در تکلیف متافع ملی است. مصلحت کلاماً اینکه حکمرانی دستوری با متافع ملی ناسازگار است.

موسی غنی‌نژاد
اقتصاددان
Alborz.payam@gmail.com

رهبر انقلاب:

اگر جنگی راه‌یابندازند، این بار جنگ منطقه‌ای خواهد بود

رهبر انقلاب یا بیان اینکه آمریکایی‌ها کلفی صحبت‌از جنگ و هواپیما و نوا و اینها می‌کنند حرف جدیدی نیست فرمودند. بلنداد اگر جنگی راه‌یابندازند این بار جنگ منطقه‌ای خواهد بود.

به گزارش پیام آشنا، در اولین روز دهه مبارک فجر، رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار هزاران نفر از قشرهای مختلف مردم، ۱۲ بهمن را روزی استثنایی و تاریخ‌ساز خواندند و با اشاره به تبدیل حکومت «فردی، استبدادی، ضددینی و ولیسته» پهلوئی به حکومت «مردمی، مبتنی بر دین و ایستاده در مقابل زورگویی مستکبران» گفتند: مردم آتش فتنه آمریکایی‌صهیونی اخیر را مانند همه توطئه‌های قبلی به خاکستر نشاندند. در آینده هم، ملت با هدایت پروردگار در مقابله با هر حادثه‌ای، کار را تمام خواهد کرد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای همچنین تلاش آمریکا برای بلعین ایران و ایستادگی ملت رشید در مقابل این طمع‌رزی را علت اصلی نقاب ۴۷ ساله ایران و آمریکا برشمرند و با اشاره به حرف‌های اخیر آمریکایی‌ها افزودند: آنها قبلاً هم برای ترساندن ملت ایران، می‌گفتند «همه گزینه‌ها روی میز است» و البته بلنداد که اگر این بار جنگی راه‌یابندازند، «جنگی منطقه‌ای» خواهد شد.

ایشان در آغاز سخنان‌شان با اشاره به استقبال یکپارچه و بی‌فشار مردم از امام خمینی(ره) در ۱۲ بهمن ۵۷، گفتند: امام در میان همه تهدیدات، با جرأت و قدرت وارد تهران شد و استقبال عظیم و عجیب مردم را به عملی برای تشکیل نظامی نو تبدیل و همان روز بود اسقاط حکومت پادشاهی را اعلام کرد. رهبر انقلاب تبدیل حکومت فردی و استبدادی به حکومتی که مردم همه‌گرا هستند و تبدیل فرایند ضددینی مورد نظر پهلوئی به فرایندی اسلامی را دو خصوصیت نظام برخاسته از مصلحت‌های امام و ملت برشمرند و افزودند: اگر همه مسئولان به وظایف خود عمل می‌کردند، حکومت واقعاً دینی شده بود اما در مجموع در فرایند دینی و اسلامی پیشرفت کرده‌ایم.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای برگرداندن کشور به صاحبش یعنی ملت- و قطع دست و نفوذ آمریکا از ایران را خصوصیت دیگر نظام جمهوری اسلامی دانستند و گفتند این خصوصیت، آمریکا را تا احرار و دستپاچه کرد و از همان روز به دشمنی با ملت کشیدند. ایشان در تریبون ایلام مردمی بودن حکومت به ایجاد روحیه خودباوری در ملت اشاره کردند و گفتند: امام حکیم، ملت را به توانایی‌های بزرگ و ارزنده‌های خود آگاه و روحیه «می‌توانیم» را به بلور بسیار مهم «ما می‌توانیم» تبدیل کرد. رهبر انقلاب نتیجه سیاست‌های خودباختگی و ولیستگی قاجار و پهلوئی را تبدیل ملتی «بزرگ و دارای سلیق تمدنی و قره‌نگی در خشان» به مردمی «تحقیرشده و عقب‌افتاده» خواندند و گفتند: در آن دوران، در «علم و فناوری و سیاست سبک زندگی، اعتبار بین‌المللی، مصلحت‌منطقی» و در همه زمینه‌های دیگر، عقب‌افتاده شده بودیم اما امام خمینی، روح «اعتماد به نفس» را در ملت دمید و مسیر را ۱۸۰ درجه عوض کرد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با یادآوری پیشرفت‌های کشور در زمینه‌های مختلف افزودند: چه کسی یاور می‌کرد ملت ایران روزی به جایی برسد که این سلاح ساخت

او کی‌بردری کنند؟ این‌ها همه نتیجه اعتماد به نفس و امید و بلندپروازی بود که امام خمینی به عنوان «مظهر امید و خودباوری» در ملت ایجاد کرد و مردم را به تلاش و حرکت درآورد.

ایشان با یادآوری سوسه‌های شیاطین واقعاً خبیث خارجی و داخلی مبنی بر اینکه «چون ایرانی امید و آینده ندارد»، گفتند: چون ایرانی هم امید و هم همت دارد و آینده را هم به‌کوری چشم شما- خواهد ساخت.

رهبر انقلاب ۲۲ بهمن سالروز پیروزی انقلاب ۱۲ فروردین روز استقرار جمهوری اسلامی با آرای ملت و همه پیشرفت‌های کشور را از نتایج روز مبارک ۱۲ بهمن ۵۷ دانستند و افزودند: برکت این روز عظیم به لطف پروردگار ادامه دارد.

ایشان در بخش دیگری از سخنان‌شان با تأکید بر ملیت آمریکایی و صهیونی «فتنه ۱۸ و ۱۹ دی» گفتند: «افغانستان را از یک «مردم‌ست» و «بیاد نظام» دانستند و افزودند: سرده‌ها که بسازان از آنها دستگیر شدند همگانه که اعتراف کرده‌اند برای اقدامات خود پول گرفته و برای چگونگی حمله به مراکز و جمع کردن و به حرکت درآوردن جویان آموزش دیده بودند اما عده دیگری از افغان‌نظامیان، جویان هیچ‌گلی بودند که خیلی با آنها مشکلی نداشتیم.

رهبر انقلاب اسلامی حرف‌های رئیس‌جمهور آمریکا را نشانه‌ای آشکار از آمریکایی و صهیونیستی بودن فتنه‌خیز خواندند و گفتند: او صریحاً به افغان‌نظامیان که مردم ایران می‌خواند می‌گفت «فرید جولو نم هم دارم می‌آیم» البته از نظر آنها این چند هزار نفر افغان‌نظامی، مردم ایران بودند اما میلیون‌ها نفری که ۲۲ دی در سراسر کشور اجتماع کردند مردم ایران هستند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای فکر و راه جدید جمهوری اسلامی و اصطلاحات آن با متافع قلدرهای جهان را باعث استمرار دشمنی آنها برشمرند و گفتند: به همین دلیل، فتنه‌خیز هم‌چونک اولین فتنه در تهران نبوده آخرین فتنه هم نخواهد بود و ممکن است در آینده نیز اینگونه حوادث تکرار شود.

رهبر انقلاب اسلامی افزودند: این خصوصیت‌ها تا زمانی ادامه می‌یابد که ملت ایران با ثبات و استقامت و تسلط کامل بر امور، باعث یأس دشمن شود که به این نقطه هم خواهیم رسید. ایشان با اشاره به حوادث و جنایات مشابه فتنه اخیر در تهران همچون ۳۰ خرداد سال ۱۳۶۰ که منافقین با تیغ موکتیری به جان سنجی‌ها افتادند، خاطرنشان کردند: در همه این حوادث، دست بیگانگان و به‌طور خاص دست آمریکا و رژیم صهیونیستی قابل مشاهده است.

رهبر انقلاب با تأکید بر اینکه در فتنه اخیر و حوادث‌های گذشته دستگام‌های نظامی، بیخ‌سپاه و دیگر بخش‌ها کاملاً به‌مسئولیت خود عمل کردند، افزودند: اما آنچه همچون

کشور خواندند و افزودند: وقتی امنیت نیاشد هیچ چیز نیست نه نان، نه تولید نه کسب و کار، نه درس و بحث و تحقیقات و نه علم و پیشرفت بنابرین کسی که امنیت کشور را حفظ کردند حق حیات به گردن همه مردم دارند.

رهبر انقلاب اسلامی تأکید کردند آنها می‌خواستند مردم را در مقابل نظام قرار دهند اما مردم با حضور میلیونی خود در ۲۲ دی به دهن بدخولان زدند و حقیقت ملت ایران را نشان دادند.

ایشان با تأکید بر اینکه مسئولان واقعاً باید قدر این مردم را بلنداد گفتند: البته این فتنه به صورت تصادفی یا حساب‌شده در وقتی انجام شد که دولت و مسئولان در حال طراحی بسته و نقشه اقتصادی کشور برای پیش‌بردهی‌تضع مقلبه یا آن می‌عوت خواهد کرد و مردم کار را تمام می‌کنند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در تشریح خصوصیت فتنه آمریکایی اخیر، اولین ویژگی آن را پنهان‌شدن افغان‌نظامیان پشت اغراضت بازاری دانستند و گفتند: فتنه‌گران همچون جنایتکارانی که در حمله به شهره زن و کودکان را سر خود می‌کنند پشت بازاری‌ها که حرف منطقی و درستی داشتند و به خیال آمده بودند، پنهان شدند تا شناخته نشوند.

رهبر انقلاب اسلامی افزودند: البته بازاری‌های یا هوش‌یامشاهه اقدامات افغان‌نظامیان همچون حمله به کلاتری‌ها به جای حرکت آرام در خیابان، خود را از آنها جدا کردند و فتنه‌گران را تنها گذاشتند.

ایشان دومین خصوصیت فتنه اخیر را شبه‌کودنایی بودن آن خواندند و گفتند: این فتنه همچونک برخی در دنیا هم به آن اشاره کردند شبه کودتا بود. البته سرکوب شد اما تخریب مراکز حساس و مؤثر در اداره کشور از طریق حمله به پلیس، مراکز سیاه، بعضی از مراکز دولتی و بانکها و حمله به عناصر معنوی همچون مساجد و قرآن، نشان‌دهنده این واقعیت است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای طراحی فتنه در خارج از کشور و راه‌نمایی سردسته‌های داخلی آن با استفاده از امکانات مختلف همچون اطلاعات ماهرهای را خصوصیت دیگر افغان‌نظامیان ماه برشمرند و خاطرنشان کردند: بر اساس اطلاع رسیده، یک عنصر آمریکایی مؤثر در حکومت، به طرف ایرانی خود گفته است: سازمان‌های جلوسیه سیا و موساد همه امکانات خود را در این قضیه به‌صحنه آوردند. ایشان موظف بودند سردسته‌های آموزش دیده به کشته‌سازی را خصوصیت دیگر افغان‌نظامیان خواندند و افزودند: بر اساس این دستور کار، به مراکز نظامی و انتظامی با سلاح‌های شخصی پیش‌رفته حمله کردند تا با عکس‌عمل مأموران، عدلی کشته شوند البته برای کشته‌سازی بیشتر، حتی به بیادمنظام خود که با تبلیغات به میدان آورده بودند رحم نکردند و آنها را نیز هدف گرفتند.

رهبر انقلاب با اظهار تأسف از موفق شدن سردسته‌های افغان‌نظامیان در بالا بردن تعداد جان‌باختگان، گفتند: دل انسان برای این جویان غافل و بی‌توجه می‌سوزد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به تلاش دشمن برای در بر نشان دادن تعداد کشته‌ها گفتند: آنها می‌خواستند تعداد کشته‌هایش از این باشد البته همین مقلدر تلفات هم خیلی مایه تأسف است.

ایشان هدف اصلی دشمن را برهم زدن امنیت

متوسط اندازی دیوار مصرف روزانه!

متوسط مصرف آب در ایران ۲۰ لیتر بالاتر از استاندارد جهانی: ۱۹۰ لیتر در روز.

